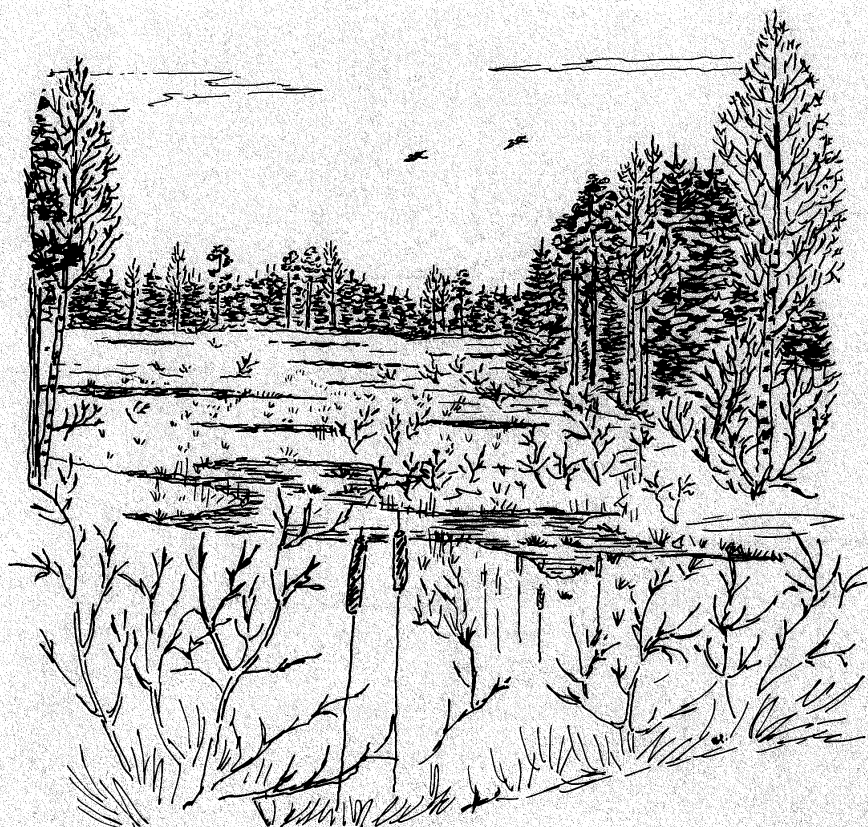

1992-09-17

**FÖRVALTNINGS-
REMISS**

Nov-dec 1991

SAMRÅD

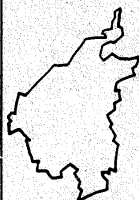
1992-03-11--04-10

**ANTAGEN AV
KOMMUN-**

FULLMÄKTIGE

1992-08-31, § 71

FÄLKÖPINGS
KOMMUN

**SKÖTSELPLAN FÖR
NATURRESERVATET**

GRÖNA MAD

92

STADSARKITEKTKONTORET 1992

FÖRSLAG TILL SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET GRÖNA MAD, MÖSSEBERG, FALKÖPING.

Upprättat av stadsarkitektkontoret i Falköpings kommun i december 1991-januari 1992.

I ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

Skyddsform:	Naturreservat
Beslutsdatum:	1992-08-12
Kommun:	Falköping
Socken:	Falköping och Marka
Läge:	På Mössebergs platå c:a 2 km nordväst om Falköpings stad.
Kartor:	Ekonomiska gula kartan 8DO2 Ekonomiska kartan 08303, (08302)
Areal:	84 ha
Fastighet:	Del av Bestorp 12:12, Bestorp 2:7 och Bergsliden 1:2.
Markägare:	Falköpings kommun, Conny Andersson och Elisabeth Josefsson, Knut och Ingrid Nilsson
Förvaltare:	Falköpings kommun

2. GRUND FÖR BESLUT SAMT FÖRESKRIFTER

Grunden för beslutet

Värden:

Området, som består av ett skogs- och våtmarkskomplex med varierande och tilltalande natur, beläget på behagligt avstånd från Falköpings tätort, har mycket stora sociala värden. Området är, sett ur friluftslivssynpunkt, en del av det viktigaste rekreatiomsområdet inom kommunen.

Gröna Mad hyser mycket höga naturvärden. I länets våtmarksinventering har den erhållit klass 1 vilket är högsta möjliga klassning. Den höga klassningen motiverar ett säkerställande genom reservatsbildning.

Gröna Mad är ett av länets vackraste medelrikkärr, med stor mångformighet, stora botaniska värden, nästan total orördhet och med stor betydelse för viltet. Skogsmarken, som har karaktären av barr- och lövskogsblandad naturskog, hyser ett rikt djur- och fågelliv. Skogstypen saknar motstycke inom Falköpings stads närhet. Av områdets relativa orördhet kan man dra slutsatsen att höga naturvärden förekommer.

Syfte:

Att säkerställa, bevara och utveckla ett varierat och värdefullt skogs- och våtmarkskomplex som ett utflykts- och friluftsområde (närströvområde) för Falköpings invånare och för turismen.

Att säkerställa, bevara och utveckla ett rikt växt-, djur- och fågelliv.

Föreskrifter

Se föreskrifter utfärdade 1992-08-12.

Befintliga planer

Området är redovisat i översiktsplanen. Den säger under rubriken övriga hänsynstaganden, bl.a. att området är ett tätortsnära friluftsområde som kommunen anser vara av allmänt intresse att bibehålla och utveckla. Området ingår också i en s.k. KNISP, kommunal naturvårdsinriktad skogsbruksplan som med beslutet upphör att gälla för den del som reservatet omfattar.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

Topografi och geologi

Området ligger på Mösseberg som är ett av falbygdens mest markanta kambrosiluriska plåtåberg. Reservatet ligger på 315 m.ö.h vilket gör det till ett av södra Sveriges högst belägna naturreservat. Inom området är höjdvariationerna knappt märkbara vilket bidrar till den mosaikartade naturen. Jordlagren består av torv eller finkornig morän som i huvudsak härstammar från platsen, d.v.s från diabaskappan. Innehåll av kalk är särskilt märkbart i anslutning till Gröna Mad.

Hydrologi

Fastmarksområdet avvattnas till stor del mot Gröna Mad som i sin tur avvattnas mot sydost och sydväst. I skogen finns några skogsdiken som nyligen restaurerats. Dessa bedöms inte vara till allvarligt men för naturvärdena. Några källor är inte kända inom reservatet.

Vegetation

Naturreservatet är varierat vad gäller sammansättningen av vegetationstyper och naturmiljöer. Hela området har tidigare varit kraftigt påverkat av människan såtillvida att området har varit helt öppet och betat. Den skog som etablerat sig utgör första generationen. Denna har dock stått så länge nu att den ibland får karaktären av naturskog. Förekomsten av torrträd och lågor av lövträd är rik. Björk och gran utgör dominerande trädslag men även tall och sälg är vanliga inslag.

Områdets öppna ytor utgörs av våtmarker eller små igenväxande ängsrester. Med undantag av Gröna Mad är de flesta av våtmarkerna av fattigkärrskaraktär med risväxter, vitmossa och tuvdun. Det största kärret Gröna Mad är mesotroft (medelrikt). Floran utgörs här av starrängar med ruggar av lågvuxen säv i vilken det växer

sjöranunkel, nordnäckros, dvärgigelknopp m.m. Mossfloran är också av intresse inom området.

Tidigare markanvändning

Området har, liksom övriga delar av bergsplatån, tidigare betats. Betet upphörde definitivt under seklets första hälft. Marken hade under betesepoken karaktären av öppen ljunghed.

Nuvarande markanvändning

Området är mycket flitigt utnyttjat av det rörliga friluftslivet. Bland annat finns här motionsslingor, grillplatser, lägerplatser och hundspår.

Skogsmarken är tills idag inte alls eller endast milt brukad. Skogsbruk enligt KNISPen innebär främst gallring, underröjning och slutavverkning. Slutavverkning är föreslagen på de delar som är mest attraktiva ur friluftslivets synvinkel men har ännu inte påbörjats. Gallringsåtgärderna är heller ännu inte slutförda vilket är positivt. Ett genomförande av KNISPen inom reservatet innebär att friluftslivs- och naturvärdena hotas och kan därmed anses strida mot kommunens översiktsplan.

Slitage- och störningskänslighet

Våtmarksområdena är känsliga främst för störningar. I synnerhet gäller det Gröna Mad med omgivande sumpskogar. Detta område utgör bl.a. häckningsplats för trana. I viss mån är dessa delar även känsliga för slitage av varaktig karaktär. Fastmarken bedöms inte vara känslig ur någon synvinkel.

II PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Reservatet skall skötas så att rekreations-, friluftslivs- och naturvärdena bibehålls och stärks. Områdets orörda karaktär ska bevaras.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

Friluftslivets intressen utvecklas och bevaras.

Skogsmarken får utvecklas fritt mot urskog och naturskog där ett rikt och varierat växt-, djur-, och fågelliv kan utvecklas och fortleva.

Våtmarkerna bevaras öppna och orörda.

1.3 Behandling av skötselområden

Naturreseptatet har delats in i 3 skötselområden, vilket framgår av kartan bilaga B. Varje skötselområde redovisas i en kortfattad beskrivning.

SKÖTSELOMRÅDE 1 SKOGSMARKEN

Beskrivning

Området utgörs av första generationen skogsmark uppkommen efter lång tids bete. Skogens ålder uppgår till c:a 55-60 år. Stora delar är att betrakta som sumpskogar som bildar en mosaik med den grovstammigare skog som växer på torrare mark. Björk och gran är dominerande trädslag men även tall, sälg och asp förekommer. Trots skogens relativt låga ålder så förekommer en hel del död ved i form av torrträd och lågor vilka är viktiga element inom ett levande skogsekosystem. Träd i olika åldrar, dimensioner och nedbrytningsstadier ökar drastiskt mångfalden av såväl djur-, fågel- svamp- och växtarter.

Skogarna är av s.k. lågörttyp eller högörttyp vilket innebär att fältskiktet (örterna) har en viss karaktär och artsammansättning. Av högörterna märks knapptåg, tuvtåtel, älggräs samt ormbunkar. Lågörter är t.ex. vitsippa, ekbräken, ekorrbar, humleblomster, vårfryle och hirsstarr. Bottenskiktet domineras av kransmossa, hakmossa och ett fåtal stjärnmossarter.

I reservatets norra del får vegetationen ett större inslag av ljung, tuvdun, lingon och andra fattigmarksväxter. Vitmossorna blir allt vanligare i bottenskiktet. På träden förekommer en rad lavar och svampar. Dominerar gör de allmänt förekommande blåslav, näverlav, gällav, björkticka och fnösketicka men även sällsyntare arter som trollhand har påträffats. Av buskar förekommer en rikligt som en påminnelse om forna tiders betesdrift.

Däggdjuren representeras av främst av älg, rådjur, skogshare och ekorre. Räv, mullvad, mård, småvessla, hermelin samt gnagare förekommer troligen också regelbundet inom området.

Fågellivet är karakteristiskt för förekommande skogstyper. Av intressantare arter märks bl.a. större hackspett, ringduva, duvhök, sparvhök, ormvråk, morkulla, skogssnäppa, trädkrypare, nötväcka, entita, stjärtmes, kungsfågel, svartmes, domherre, korsnäbb, och järnspurv. Regelbundna gäster är t.ex. spillkråka, mindre hackspett och nötkråka.

Mål

Området utvecklas fritt mot naturskog och urskog för att bevara och utveckla naturvärdena samt att säkerställa friluftslivets intressen.

Underhållsåtgärder

Stigar, leder och motionsslingor underhållsröjs fortlöpande för att tillgodose friluftslivets behov. Utmed Burmastigen får en bredare zon underhållsröjas.

SKÖTSELOMRÅDE 2

VÅTMARKERNA

Beskrivning

Gröna Mad utgör hjärtat av våtmarkerna på östra delen av Mössebergs platå. Det består av medelrika mjukmatte- och lösbottomkärar. Torvlagret bedöms vara tunt. Vegetationen utgörs av starr, främst trindstarr och flaskstarr i vilken det bl.a. växer, madrör, säv, kärrsilja, kråklöver, kärrstjärnblomma, sjöfräken, sjöranunkel, dvärgigelknopp och nordnäckros. Bottenskiktet består av s.k. brunmossor. Det är av mycket stort värde att stora delar av Gröna Mads tillrinningsområde, trots sin goda buffrande förmåga, inte utsatts för ensidigt barrskogsbruk. Om detta skett hade kärrens naturvärden kunnat skadats allvarligt.

Fattigkärren som ofta övergår i gles björksumpskog, är artfattigare än Gröna Mad. Vitmossor dominerar bottenskiktet. Fältskiktet utgörs av ljung, tuvdun m.m.

De däggdjur och fåglar som visar sig i anslutning till kärren är i stort sett de samma som håller till i skogen. Ängspiplärka, buskskvätta, trana, och enkelbeckasin är dock exklusiva för de största, öppnaste och våtaste områdena.

Mål

Områdena bibehålls öppna och får utvecklas fritt.

Underhållsåtgärder

Bryn och öppna våtmarker röjs vid behov på uppkommande sly.

SKÖTSELOMRÅDE 3

ÄNGEN

Beskrivning

Mindre fuktängsparti som gränsar mot våtmark och skog. Sly har vuxit upp och nått relativt grova dimensioner. Markvegetationen påminner om kärrmarkernas vegetation men är inte lika präglad av våtmarksarter.

Mål

Området omvandlas till örtrik slätteräng.

Engångsåtgärder

Området röjs på sly och mindre träd för att möjliggöra slätter och för att tillskapa utkiksplatser mot Gröna Mad. Ett gömsle eller mindre utkikstorn byggs på lämplig plats i anslutning till ängen.

Underhållsåtgärder

Området slås årligen i augusti. Höet samlas ihop och deponeras på något närliggande ställe.

2. ANLÄGGNINGAR

2.1 Övergripande mål.

Syftet med reservatets anläggningar är att utveckla områdets rekreations- och friluftslivsvärden och att tillgängliggöra och informera om naturreservatet.

2.2 Tillgänglighet

Området nås antingen via de stigar och spår som utgår från Motionscentralen, i första hand Burmastigen och Hundspåret eller från bilvägen mellan Bredablick och Vilske-Kleva. Om man väljer att utgå från bilvägen kan man parkera vid den s.k. S-kurvan strax utanför reservatets norra del.

2.3 Friluftsanordningar/anläggningar

Motionsspår för löpning och skidåkning, utgör områdets mest avancerade friluftsanordningar men här finns också grillplatser, lägerplatser och ett speciellt hundspår vilket framför allt används vintertid.

I nära anslutning till reservatet ligger Mössebergs motionscentral med bastu, dusch och värmestuga. Mössebergs Camping och stugby samt slalombacken är också närbelägna.

2.4 Information

Informationstavlor och gränsmarkeringar sätts upp på strategiska ställen vilka framgår av kartan, bilaga C.

En naturstig anläggs utmed någon av de befintliga stigarna.

I anslutning till skötselområde 3 byggs ett gömsle eller ett mindre utsiktstorn.

3. TILLSYN OCH UNDERHÅLL

Tillsyn av reservatet, ansvar för underhåll av gränsmarkeringar och anläggningar åvilar naturvårdsförvaltaren.

4. ARBETS- OCH ANSVARSFÖRDELNING

Ansvaret för genomförandet av beslutade åtgärder åvilar naturvårdsförvaltaren.

5. REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN

Skötselplanen skall ses över vart 10:e år eller vid behov.

6. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Förvaltningen bekostas av kommunen genom att erforderliga medel ställs till fritidskontorets respektive stadsarkitektkontorets förfogande av kommunfullmäktige.

Åtgärder som rör restaurering och underhåll av marken, byggande och underhåll av anläggningar samt tillsyn ingår i naturvårdsförvaltningen.

Fritidskontoret ansvarar för byggande och underhåll av anläggningar avsedda för friluftslivet.

Stadsarkitektkontoret ansvarar för istandsättningsåtgärder såsom gränsmarkering och skyltning.

Eventuella intäkter i samband med anläggning av spår eller dylikt tillfaller respektive markägare.

III KART- OCH FOTODOKUMENTATION

Flygbilder finns för hela området.

Fasta fotopunkter etableras på strategiska ställen för att följa områdets utveckling på längre sikt.